

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent: CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 514 din 31 iulie 2007

HOTĂRÂREA
din 15 iunie 2006
în Cauza Abăluță împotriva României
(Cererea nr. 77.195/01)

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere compuse din: domnii B.M. Zupancic, președinte, L. Caflisch, C. Bîrsan, V. Zagrebelsky, doamna A. Gyulumyan, domnii E. Myjer, David Thor Bjorgvinsson, judecători, și domnul M.V. Berger, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu la 23 mai 2006,

pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 77.195/01) îndreptată împotriva României, prin care un cetățean al acestui stat, domnul Constantin Abăluță (*reclamantul*), a sesizat Curtea la 20 octombrie 2000 în baza art. 34 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamantul este reprezentat de doamna E. Crângariu, avocat în Baroul București. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul sau, doamna B. Ramașcanu.

3. Reclamantul se plânge în mod special, sub aspectul art. 6 din Convenție, de neexecutarea de către administrație a unei hotărâri judecătorești definitive care a dispus punerea sa în posesie cu privire la un teren. Din aceasta cauza, consideră situația de natură să îi aducă atingere și dreptului său la respectarea bunurilor, astfel cum este garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1.

4. Cererea a fost atribuită Secției a II-a a Curții (art. 52 alin. 1 din Regulament). În cadrul acesteia, camera investită cu examinarea cauzei (art. 27 alin. 1 din Convenție) a fost constituită conform art. 26 alin. 1 din Regulament.

5. La 1 noiembrie 2004, Curtea a modificat structura secțiilor sale (art. 25 alin. 1 din Regulament). Cererea a fost repartizată Secției a III-a, astfel remaniată (art. 52 alin. 1).

6. Printr-o decizie din 31 martie 2005, Curtea a declarat cererea parțial admisibilă.

7. Atât reclamantul, cât și Guvernul au depus observații scrise asupra fondului cauzei (art. 59 alin. 1 din Regulament).

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

8. Reclamantul este născut în 1938 și locuiește în București.

9. La 2 aprilie 1984, mama reclamantului a încheiat cu Cooperativa Agricolă Snagov un contract de schimb de terenuri din fondul funciar, conform dispozițiilor Legii nr. 59/1974. În temeiul contractului, mama reclamantului a intrat în posesia unui teren de 4.000 mp, situat pe malul lacului Snagov.

10. La o dată nemenționată, în 1986, statul a preluat acel teren.

11. Printr-o decizie administrativă din 26 octombrie 1995, Comisia de aplicare a Legii nr. 18/1991 de pe lângă Prefectura București (*Comisia județeană și Legea nr. 18/1991*) a obligat Comisia Locală Snagov pentru aplicarea Legii nr. 18/1991 (*Comisia locală*) să restituie reclamantului terenul care aparținuse mamei sale și să îl pună în posesie pe același amplasament că cel indicat în Certificatul de moștenitor nr. 1.249 din 16 iunie 1993, și anume terenul de 4.000 mp situat pe malul lacului Snagov, care făcuse obiectul contractului de schimb din 2 aprilie 1984.

1. Acțiunea în contencios administrativ pentru punerea în executare a Deciziei din 26 octombrie 1995

12. În urma refuzului Comisiei locale de a executa aceasta decizie, reclamantul a introdus acțiune în contradictoriu cu comisia în fața Tribunalului București. Printr-o sentință din 25 septembrie 1997, devenită definitivă la data de 22 decembrie 1997, Tribunalul a admis acțiunea sa și a obligat Comisia locală să pună reclamantul în posesie pe terenul respectiv, conform dispozițiilor din Decizia de la data de 26 octombrie 1995, și să-i înmâneze procesul-verbal de punere în posesie.

13. La 3 octombrie 1997, Comisia județeană a emis un titlu de proprietate pe numele reclamantului pentru un alt teren decât cel indicat în Sentința menționată din 25 septembrie 1997, situat pe amplasamentul deținut de către mama reclamantului anterior încheierii contractului de schimb din 1984. Reclamantul a refuzat să accepte acest titlu și nu a intrat niciodată în posesia terenului.

14. Prin procesele-verbale din 1 august 1995, 26 martie 1998 și 19 iunie 1998, Comisia locală a atribuit altor persoane terenul litigios de 4.000 mp situat pe malul lacului Snagov.

2. Acțiunea în contencios administrativ în vederea executării Hotărârii din 25 septembrie 1997

15. La 19 octombrie 1998, reclamantul a introdus acțiune împotriva Comisiei locale în fața Tribunalului București, pentru a o constrânge să îl pună în posesie pe terenul sau, conform Sentinței din 25 septembrie 1997.

16. Printr-o sentință din 17 iunie 1999, Tribunalul a admis acțiunea reclamantului pe motiv că, prin punerea sa în posesie pe un alt amplasament, Comisia locală a încălcat Hotărârea din 25 septembrie 1997, care a rămas, astfel, neexecutată. Tribunalul a condamnat Comisia locală la plata către reclamant a unor daune cominatorii în valoare de 100.000 lei (ROL) pentru fiecare zi de întârziere în executarea sentinței și a aplicat, de asemenea, o amendă primarului din Snagov, în calitatea sa de președinte al Comisiei locale, în valoare de 500 lei (ROL) pentru fiecare zi de întârziere în executarea aceleiași sentințe, începând cu 22 decembrie 1997 și până la executarea efectivă.

17. Comisia locală a formulat recurs împotriva acestei sentințe, întemeiat pe faptul că terenul atribuit reclamantului la 3 octombrie 1997 corespundea înregistrărilor din cartea funciară ale mamei sale. Ea a depus la dosar documente care certificau punerea în posesie a unor terți pe terenul în cauză.

18. Prin Hotărârea definitivă din 20 aprilie 2000, Curtea de Apel București a admis recursul Comisiei locale, cu motivarea că terțe persoane au fost puse în posesie pe același amplasament că acela atribuit reclamantului la data de 25 septembrie 1997. Apreciind că nu este competentă să se pronunțe asupra validității titlurilor în cauza, Curtea de Apel București a invitat reclamantul să formuleze o acțiune în revendicare împotriva terților. În hotărârea sa, Curtea de Apel București nu a făcut referire la motivele care au determinat Comisia județeană să ofere reclamantului un alt teren decât cel indicat în Hotărârea din 25 septembrie 1997.

19. La 15 februarie 2005, reclamantul a formulat o nouă cerere la Primăria Orașului Snagov pentru a-i fi eliberat un titlu de proprietate conform Hotărârii din 25 septembrie 1997 și pentru a fi pus în posesie pe terenul de 4.000 mp situat pe malul lacului Snagov. Printr-o adresă din 21 aprilie 2005, Primăria l-a informat pe reclamant că un titlu de proprietate îi fusese oferit pentru terenul care aparținuse mamei sale înaintea încheierii Contractului de schimb din 2 aprilie 1984, că îl refuzase și că, în orice caz, asupra terenului revendicat fuseseră emise titluri de proprietate în favoarea unor persoane terțe.

20. În observațiile sale complementare din 14 iulie 2005, Guvernul a informat Curtea că autoritățile locale analizează posibilitatea inițierii unor proceduri în vederea anulării titlurilor de proprietate acordate terților asupra terenului de 4.000 mp situat pe malul râului Snagov.

II. Dreptul intern pertinent

21. Legislația internă aplicabilă, și anume extrase din Legea nr. 18/1991 privind fondul funciar, Legea nr. 169/1997 care modifică Legea nr. 18/1991 și Legea nr. 29/1990 privind contenciosul administrativ, este prezentată în Cauza „ (nr. 48.102/99, §§ 42-46, 2 martie 2004).

22. Hotărârea Guvernului nr. 131/1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 43 din 4 martie 1991, prevede următoarele în dispozițiile sale pertinente:

„**Articolul 34** - (...)comisia județeană, după validarea propunerilor făcute de comisia locală, emite titlurile de proprietate.”

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a art. 6 alin. 1 din Convenție

23. Invocând art. 6 alin. 1 din Convenție, reclamantul susține faptul că refuzul autorităților competente de a se conforma Hotărârii din 25 septembrie 1997 a Tribunalului București a încălcat dreptul sau de acces la un tribunal. Dispozițiile pertinente ale art. 6 alin. 1 din Convenție prevăd următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea (...) cauzei sale, de către o instanță (...) care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...).”

24. Potrivit Guvernului, Contractul de schimb încheiat la 2 aprilie 1984 între mama reclamantului și Cooperativa Agricolă Snagov nu a fost finalizat și nu a produs efecte.

25. Guvernul admite că terenul atribuit în posesie de către autorități nu corespundea amplasamentului stabilit prin Hotărârea din 25 septembrie 1997. Totuși, Guvernul evidențiază faptul că neexecutarea hotărârii menționate mai sus nu este imputabilă autorităților, ci este consecința unei imposibilități obiective de executare, datorată lipsei de diligență a reclamantului în a cere anularea titlurilor de proprietate eliberate terților.

26. Guvernul consideră că reclamantul ar fi putut cere executarea silită a hotărârii în cauza și ar fi putut introduce acțiuni în fața instanțelor naționale, fie pentru obținerea executării prin echivalent, fie pentru a obține condamnarea autorităților administrative la plata de daune cominatorii sau a unei amenzi civile.

27. În observațiile sale complementare (ulterioare datei de 31 martie 2005, data la care Camera a declarat cererea parțial admisibilă), Guvernul a informat Curtea că autoritățile locale analizează posibilitatea inițierii procedurilor de anulare a titlurilor de proprietate eliberate terților pentru terenul de 4.000 mp situat pe malul lacului Snagov, pentru a se obține analizarea drepturilor de proprietate concurente, și că un proiect de lege a fost elaborat în scopul de a permite comisiilor de aplicare a Legii nr. 18/1991 să revoce, ele însele, titlurile de proprietate eliberate în mod abuziv, cu condiția că respectivele titluri de proprietate să nu fi intrat încă în „circuitul civil”.

28. Reclamantul contrazice teza Guvernului. El apreciază că neexecutarea Hotărârii din 25 septembrie 1997 este imputabilă exclusiv autorităților și că acțiunile pe care ar fi trebuit să le introducă pentru a obține executarea hotărârii constituie o sarcină excesivă, contrară art. 6 § 1 din Convenție.

29. În răspunsul sau la observațiile complementare ale Guvernului, reclamantul evidențiază faptul că respectivul contract de schimb din 2 aprilie 1984 a fost considerat valid de ambele părți, statul comportându-se că proprietar al terenului aparținând anterior mamei sale, distrugând casa, precum și livada și via situate pe acel teren.

30. În plus, reclamantul consideră că imposibilitatea obiectivă invocată de Guvern se datorează faptelor proprii ale acestuia, în special eliberării ilegale a titlurilor de proprietate către terți în timpul și după finalizarea procedurii în urma căreia s-a pronunțat Hotărârea din 25 septembrie 1997. Or, nimeni nu se poate prevala de propria sa turpitudine pentru nerespectarea unor hotărâri definitive. Într-o astfel de situație, statele ar putea oricând crea situații de „imposibilitate obiectivă” și priva de orice forță obligatorie hotărârile investite cu autoritate de lucru judecat.

31. Reclamantul arată, de asemenea, că a folosit mijloacele existente la momentul faptelor, respectiv acțiunea în contencios administrativ, pentru a constrânge autoritățile să-l pună în posesie pe teren. De altfel, el observă că posibilitatea de a obține o reparație prin echivalent, în cadrul executării silite, a fost introdusă în legislația internă prin Ordonanța Guvernului nr. 138/2000, intrată în vigoare la data de 2 ianuarie 2001; or, la acea dată, dreptul sau prevăzut de Hotărârea din 25 septembrie 1997 era deja prescris.

32. Curtea reamintește că dreptul de acces la justiție, garantat de art. 6 din Convenție, protejează, de asemenea, punerea în aplicare a hotărârilor judecătorești definitive și obligatorii care, într-un stat care respectă preeminența dreptului, nu pot rămâne fără efect în detrimentul unei părți (a se vedea, printre altele, *Hornsby împotriva Greciei*, Hotărârea din 19 martie 1997, Culegere 1997-II, p. 510-511, § 40, *Burdov împotriva Rusiei*, nr. 59.498/00, § 34, 7 mai 2002, și *Ruianu împotriva României*, nr. 34.647/97, 17 iunie 2003).

33. În plus, Curtea a considerat că, dacă se poate admite că statele să intervină într-o procedură de executare a unei hotărâri judecătorești, o asemenea intervenție nu poate avea drept consecință împiedicarea, invalidarea sau întârzierea în mod excesiv a executării, nici, cu atât mai puțin, repunerea în discuție a fondului acelei hotărâri (a se vedea *Immobiliare Saffi împotriva Italiei*, 28 iulie 1999, Culegere 1999-V §§ 63 și 66, și *Satka și alții împotriva Greciei*, nr. 55.828/00, § 57, 27 martie 2003).

34. Curtea remarcă faptul că în speță nu se contestă faptul că Hotărârea din 25 septembrie 1997, prin care Comisia locală a fost obligată să-l pună pe reclamant în posesie pe terenul de 4.000 mp situat pe malul lacului Snagov, nu a fost nici executată întocmai, nici anulată sau modificată în urma exercitării unei căi de atac prevăzute de legea internă. Comisia locală era unica competentă pentru a-l pune pe reclamant în posesie pe terenul sau conform hotărârii anterior menționată.

35. Pe cale de consecință, Curtea consideră că reclamantul a suferit o ingerință în dreptul sau la executarea unei hotărâri judecătorești. Rămâne de stabilit dacă aceasta ingerință este compatibilă cu art. 6 din Convenție.

36. În această privință, Curtea observă faptul că Comisia locală a refuzat să se conformeze dispozițiilor Hotărârii din 25 septembrie 1997 și că ea a eliberat reclamantului un titlu de proprietate asupra unui alt teren decât cel indicat în hotărârea mai sus menționată. Or, atribuirea unui teren diferit față de cel stabilit prin Hotărârea din 25 septembrie 1997 nu a fost motivată prin nicio decizie administrativă formală.

37. Apoi, Curtea de Apel București, prin Hotărârea sa din 20 aprilie 2000, a considerat că Comisia locală nu era obligată să execute hotărârea în cauză, reținând că eliberarea titlurilor de proprietate către terți exonera comisia de obligația impusă prin Hotărârea din 25 septembrie 1997. Cu toate acestea, Curtea de Apel București nu a făcut referire nici la motivele care au justificat atribuirea unui alt teren decât cel stabilit prin Hotărârea din 25 septembrie 1997, nici la prevederile legale care ar fi permis o astfel de abatere (§ 17 de mai sus). Or, aceasta motivare sumară din partea unei instanțe, care se limitează la constatarea existenței titlurilor eliberate unor terți, nu poate constitui o „imposibilitate obiectivă” care ar putea exonera Comisia locală de obligația prevăzută de hotărârea definitivă menționată anterior.

38. În plus, odată ce o hotărâre internă definitivă este pronunțată de instanțele naționale, ea trebuie pusă în aplicare cu o claritate și o coerență rezonabile de către autoritățile publice, pentru a evita, pe cât posibil, nesiguranța juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept interesate de aplicarea sa (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Păduraru împotriva României*, nr. 63.252/00, § 92, CEDO 2005...).

39. În orice caz, nu este oportun a-i cere unei persoane care a obținut o creanță contra statului în urma unei proceduri judiciare să fie nevoită apoi să inițieze o procedură de executare silită pentru a obține satisfacție (*Metaxas împotriva Greciei*, nr. 8.415/02, § 19, 27 mai 2004). Trebuie reamintit faptul că obligația reclamantului de a introduce acțiuni în anularea titlurilor de proprietate ale terților este excesivă și că obligația de a acționa incumbă autorităților (*Sabin Popescu împotriva României*, nr. 48.102/99, §§ 58-60, 2 martie 2004).

40. Or, în cauză, Comisia locală a eliberat titluri de proprietate unor terți pentru terenul de 4.000 mp, situat pe malul lacului Snagov, fără a depune diligență pentru a determina situația juridică a acestui teren. De altfel, Curtea nu poate să nu observe că doua dintre titlurile de proprietate eliberate terților asupra terenului în litigiu au fost întocmite după ce Comisia locală a fost obligată prin Hotărârea din 25 septembrie 1997 să pună reclamantul în posesie pe același teren (§ 13 de mai sus). Cu toate acestea, Curtea constată că în observațiile sale complementare Guvernul a indicat că în prezent autoritățile administrative analizează posibilitatea inițierii unor proceduri judiciare în vederea anulării titlurilor de proprietate eliberate terților.

41. Aceste elemente sunt suficiente Curții pentru a concluziona că, în aceasta cauză, refuzând să execute Hotărârea din 25 septembrie 1997 prin care se dispune punerea în posesie

a reclamantului pe un teren identificat și neprezentându-i acestuia o justificare valabilă pentru acest refuz sau pentru abaterea de la hotărâre, autoritățile naționale l-au privat de dreptul de acces efectiv la justiție.

42. În consecință, art. 6 alin. 1 din Convenție a fost încălcat.

II. Asupra pretenției încălcări a art. 1 din Protocolul nr. 1

43. Reclamantul se plânge de faptul că neexecutarea Hotărârii din 25 septembrie 1997 i-a încălcat dreptul la respectarea bunurilor. El invocă art. 1 din Protocolul nr. 1, care prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauza de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

44. Guvernul contestă această afirmație. El consideră că reclamantul se prevala de un contract de schimb a cărui validitate nu a fost confirmată.

45. În opinia Guvernului, Sentința din 25 septembrie 1997, pronunțată în urma unei acțiuni în contencios administrativ vizând constrângerea autorităților să-l pună pe reclamant în posesie pe un teren, nu a făcut să ia naștere în patrimoniul acestuia din urma niciun drept de proprietate, nicio creanță certă privind terenul în litigiu. Numai o acțiune bazată pe dispozițiile Legii nr. 18/1991 ar fi constituit o cale de atac care ar fi putut permite reclamantului să i se reconstituie dreptul sau de proprietate asupra terenului. În plus, Guvernul consideră că, din același motiv, reclamantul nu era titularul niciunei creanțe sau speranțe legitime de a-și vedea reconstituit dreptul sau de proprietate asupra terenului, cu atât mai mult cu cât punerea în posesie constituia, conform legii, o etapă anterioară reconstituirii dreptului de proprietate asupra unui teren și poate face obiectul unor acțiuni în justiție.

46. Hotărârea din 25 septembrie 1997 nu a condamnat Comisia locală decât la punerea reclamantului în posesie pe un teren și la eliberarea procesului-verbal de punere în posesie. Reclamantul nu ar putea deci pretinde că deține decât „o speranță legitimă” de a fi pus în posesia terenului, pe care l-ar utiliza în calitate de posesor, și nu de proprietar.

47. În plus, eventuala ingerință în dreptul reclamantului de a fi pus în posesia terenului în cauza și rezultând din neexecutarea Hotărârii din 25 septembrie 1997 nu este imputabilă autorităților, ci reclamantului care, potrivit Guvernului, nu a demarat o procedură pentru a solicita constatarea nulității titlurilor de proprietate ale terților. În orice caz, eventuala ingerință era prevăzută de lege, urmarea un scop legitim, și anume protecția drepturilor altuia, în temeiul principiului siguranței raporturilor juridice, și era proporțională cu scopul urmărit. De altfel, reclamantul ar fi putut cere executarea prin echivalent a Hotărârii din 25 septembrie 1997.

48. În observațiile sale complementare Guvernul pune accentul pe faptul că reclamantul nu poate pretinde că are un drept de proprietate asupra terenului în litigiu, în măsura în care nu a parcurs toate etapele prevăzute de Legea nr. 18/1991 pentru reconstituirea dreptului de proprietate. Astfel, decizia unei comisii județene de validare sau invalidare a propunerilor comisiilor locale nu dă naștere unui drept de proprietate, în măsura în care nu reprezintă punctul final al procedurii de reconstituire a acestui drept. Pentru că reclamantul să se poată prevala de un drept de proprietate, ar fi trebuit ca respectiva Comisie locală să-l pună în posesie pe un teren și că Comisia județeană să elibereze un titlu de proprietate în favoarea sa. Or, în cauza, Comisia locală nu l-a pus pe reclamant în posesie pe terenul în litigiu. În plus, spre deosebire de cauzele *Dragne și Croitoru împotriva României*, în care comisiile locale și județene au fost condamnate să pună reclamanții în posesia unui teren și să le elibereze titluri de proprietate, în prezenta cauza, Hotărârea din 25 septembrie 1997 se limita să condamne Comisia locală la punerea reclamantului în posesia terenului.

49. Guvernul ține să sublinieze că Hotărârea din 20 aprilie 2000 a Curții de Apel București a informat reclamantul asupra circumstanțelor care au împiedicat Comisia locală să îl pună în posesie pe terenul solicitat, și anume eliberarea titlurilor de proprietate către terți, astfel încât neexecutarea Sentinței din 25 septembrie 1997 reprezintă o „limitare compatibilă” cu dreptul la un proces echitabil (Hotărârea *Sabin Popescu*, citată anterior, § 76).

50. Reclamantul subliniază că Guvernul pune în discuție temeinicia hotărârii din 25 septembrie 1997 pronunțată în urma unei acțiuni în contencios administrativ și investită cu autoritate de lucru judecat. Imposibilitatea obiectivă de a executa sentința menționată anterior este, în opinia reclamantului, imputabilă autorităților care au eliberat titluri de proprietate ilegale terților, după ce aceasta sentința a devenit definitivă.

51. Reclamantul arată că ingerința în dreptul sau de proprietate nu era prevăzută de lege și ca, în orice caz, nu era deloc proporțională cu scopul urmărit. El consideră inefficientă calea executării silite a hotărârii.

52. În răspunsul sau la observațiile complementare ale Guvernului, reclamantul susține că are un drept de proprietate asupra terenului în litigiu, în baza Contractului de schimb din 2 aprilie 1984 și a Deciziei Comisiei județene din 26 octombrie 1995. În opinia sa, procedura de reconstituire a dreptului de proprietate, astfel cum era în vigoare în momentul în care Hotărârea din 26 octombrie 1995 a fost pronunțată, prevedea că etape validarea dreptului de către comisia județeană, eliberarea titlului de proprietate și punerea în posesie de către comisia locală.

53. Curtea amintește ca, pentru a stabili dacă reclamantul dispunea de un „bun” în sensul art. 1 al Protocolului nr. 1, ea trebuie să analizeze dacă hotărârea din 25 septembrie 1997 a dat naștere în favoarea reclamantului la o creanță suficient de bine stabilită pentru a fi exigibilă (a se vedea *Rafinăriile grecești Stran și Stratis Andreatis împotriva Greciei*, Hotărârea din 9 decembrie 1994, seria A nr. 301-B, p. 84, § 59).

54. Conform art. 1 din Protocolul nr. 1 așa cum este interpretat de jurisprudența Curții, noțiunea de „bun” poate acoperi atât „bunurile actuale”, cât și valorile patrimoniale, inclusiv

creanțele, în baza cărora reclamantul poate pretinde că are cel puțin o „speranță legitimă” de a se bucura în mod efectiv de un drept de proprietate (*Kopecky împotriva Slovaciei* [MC], nr. 44.912/98, § 35, 28 septembrie 2004). Curtea a afirmat deja că o creanță poate fi considerată drept o „valoare patrimonială” atunci când are o bază suficientă în dreptul intern, de exemplu atunci când este confirmată de o jurisprudență bine stabilită a instanțelor (*Kopecky*, citată anterior, § 48). În plus, o anumită relevanță în această privință o poate avea problema de a ști dacă, în contextul procedurii incriminate, reclamantul putea pretinde că are o „speranță legitimă” de a se bucura în mod efectiv de un drept de proprietate (*Kopecky*, citată anterior, § 42).

55. Curtea constată că, în speță, hotărârea definitivă din 25 septembrie 1997 a creat în beneficiul reclamantului „speranță legitimă” de a se vedea pus efectiv în posesia terenului indicat în decizia administrativă din 26 octombrie 1995 și de a obține astfel titlul administrativ de proprietate. În aceste condiții, creanța sa este suficient stabilită pentru a constitui o „valoare patrimonială” care implică aplicarea garanțiilor prevăzute de art. 1 din Protocolul nr. 1.

56. Cu toate acestea, Hotărârea din 25 septembrie 1997 nu a fost executată în conformitate cu dispozitivul sau și neexecutarea sa este imputabilă în exclusivitate autorităților administrative competente. Reiese că imposibilitatea pentru reclamant de a obține executarea acestei sentințe reprezintă o ingerință în dreptul sau la respectarea bunurilor, care este menționat în prima frază a primului alineat al art. 1 citat anterior (*Sabin Popescu*, citată anterior, § 80).

57. Refuzând să execute în conformitate cu dispozitivul sau aceasta hotărâre, autoritățile naționale au privat reclamantul de dreptul de a se bucura de dreptul sau de proprietate asupra terenului în litigiu, fără a-i oferi o justificare.

58. Curtea reiterează totuși faptul că nu se contestă că reclamantului i s-a oferit un alt teren decât cel prevăzut în dispozitivul hotărârii și pe care îl refuză în prezent, chiar dacă autoritățile i-au eliberat un titlu administrativ de proprietate asupra acestui teren. De altfel, părțile sunt în dezacord asupra problemei de a ști dacă terenul oferit reclamantului are o valoare echivalentă cu a celui la care avea dreptul în baza Sentinței din 27 septembrie 1997 (a se vedea, *a contrario*, *Sabin Popescu*, citată anterior, § 82).

59. Curtea consideră că atribuirea în proprietate a unui alt teren nu este de natură să acopere lipsa de justificare a ingerinței (*Sabin Popescu*, citată anterior, § 84) și nu constituie niciun act de natură a-l face pe reclamant să piardă calitatea de victimă, deoarece „o decizie sau o măsură favorabilă reclamantului nu este suficientă, în principiu, să-i retragă calitatea de «victimă» decât dacă autoritățile naționale au recunoscut, explicit sau în substanță și apoi reparat, încălcarea Convenției” (*Dalban împotriva României* [MC], nr. 28.114/95, § 44, ECHR 1999-VI). Ori, în speță, încălcarea nu a fost niciodată recunoscută. De altfel, Curtea amintește că autoritățile naționale studiază posibilitatea de a iniția procedurile civile de constatare a nulității titlurilor eliberate terților, pentru a stabili situația juridică a terenului în litigiu.

60. Având în vedere cele de mai sus, Curtea concluzionează că s-a încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1.

III. Asupra aplicării articolului 41 din Convenție

61. În temeiul articolului 41 din Convenție,

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A.Prejudiciu

62. Reclamantul solicită, cu titlu de prejudiciu material, fie punerea în posesie a părții libere din terenul în litigiu (adică 3.000 mp) și plata sumei de 149.945 euro reprezentând contravaloarea părții din teren care nu poate fi restituită în natură, fie plata sumei de 194.158 euro, reprezentând valoarea întregului teren, conform unei expertize pe care a cerut-o. El solicita, de asemenea, suma de 1.560 euro, reprezentând valoarea unei case pe care părinții săi au construit-o pe terenul în cauză în timpul perioadei în care îl aveau în posesie. El consideră, de asemenea, că naționalizarea terenului și derularea procedurilor au avut consecințe asupra carierei sale, ceea ce i-a cauzat un prejudiciu material de 20.000 euro.

Reclamantul cere de asemenea 30.000 euro cu titlu de prejudiciu moral pe care îl consideră legat de prejudiciul material.

63. Guvernul consideră că cererea referitoare la prejudiciul material este disproporționată în măsura în care reclamantul este titularul unui drept de proprietate asupra unui alt teren cu aceeași suprafață situat în Snagov. El menționează că terenul oferit reclamantului de Comisia județeană corespunde celui care a aparținut părinților săi înainte de încheierea Contractului de schimb din 2 aprilie 1984 și care este situat tot în comuna Snagov. De altfel, Guvernul susține că valoarea terenului revendicat (între 15 și 25 euro pe mp) de reclamant este mai mică decât cea a terenului oferit de Comisia locală (între 20 și 25 euro pe mp).

64. Guvernul admite că *restitutio in integrum* este cea mai bună modalitate de a repara un prejudiciu. Cu toate acestea, premisa pentru a se putea proceda la restituire este existența unui drept de proprietate în favoarea reclamantului, urmată de o privare de proprietate nejustificată. Or, conform Guvernului, în aceasta cauză și, spre deosebire de *cauzele Croitoru și Dragne*, mai sus citate, reclamantul nu are un „bun” în sensul Convenției (§ 49 de mai sus).

65. În plus, Guvernul ține să precizeze că *restitutio in integrum* nu este singura modalitate de reparare a unui eventual prejudiciu, plata unei reparații putând fi uneori luată în considerare.

66. În privința prejudiciului moral invocat de reclamant, Guvernul consideră că ar fi suficient compensat prin simpla constatare a încălcării art. 6 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1.

67. Curtea reamintește că o hotărâre care constată o încălcare implică pentru statul pârât obligația juridică în virtutea Convenției de a pune capăt încălcării și de a înlătura consecințele acesteia. Dacă dreptul intern nu permite decât o înlăturare parțială a consecințelor acestei încălcări, art. 41 din Convenție conferă Curții puterea de a acorda o reparație părții lezate prin actul sau omisiunea din cauza căreia s-a constatat o încălcare a Convenției. În exercitarea acestei puteri, ea dispune de o anumită latitudine; adjectivul „echitabil” și partea din frază „dacă e cazul” dovedesc acest lucru.

68. Printre elementele luate în considerație de Curte, atunci când decide în aceasta materie, figurează prejudiciul material, adică pierderile efectiv suferite ca o consecință directă a încălcării invocate și dauna morală, adică reparația stării de neliniște, a neplăcerilor și a incertitudinilor rezultate din aceasta încălcare, precum și alte daune care nu sunt de natură materială (a se vedea, între altele, *Ernestina Zullo împotriva Italiei*, nr. 64.897/01, § 25, 10 noiembrie 2004).

69. Curtea observă că Comisia județeană a eliberat un titlu de proprietate în favoarea reclamantului pentru un alt teren. Cu toate acestea, părțile sunt în dezacord în privința valorii acestui teren în raport de valoarea terenului de 4.000 mp situat pe malul lacului Snagov. În consecință, Curtea nu poate, în cazul de față, să considere că reclamantului i s-a atribuit un bun echivalent cu cel la care avea dreptul și că astfel prejudiciul sau a fost reparat (a se vedea, *a contrario*, *Sabin Popescu*, citată anterior, § 91).

70. Curtea consideră, date fiind circumstanțele speței, că punerea reclamantului în posesie asupra bunului litigios, așa cum a fost dispusă prin Hotărârea din 25 septembrie 1997 a Tribunalului București, l-ar pune pe cât posibil într-o situație echivalentă cu cea în care s-ar fi aflat dacă cerințele art. 6 alin. 1 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 nu ar fi fost încălcate.

71. În cazul în care statul pârât nu va proceda la o asemenea restituire în termen de 3 luni de la data la care prezenta hotărâre va deveni definitivă, Curtea hotărăște că acesta va trebui să plătească reclamantului, cu titlu de daune materiale, o sumă corespunzătoare valorii actuale a bunului, adică 120.000 euro.

72. În plus, Curtea consideră că reclamantul a suferit un prejudiciu moral, în special din cauza frustrării provocate de imposibilitatea executării hotărârii pronunțate în favoarea sa, și că acest prejudiciu nu este suficient compensat prin constatarea încălcării.

73. În aceste împrejurări, având în vedere ansamblul elementelor aflate la dispoziția sa și statuând în echitate, așa cum prevede art. 41 din Convenție, Curtea acordă reclamantului 4.000 euro cu titlu de prejudiciu moral.

B.Cheltuieli de judecată

74. Reclamantul cere, de asemenea, 2.000 euro cu titlu de cheltuieli de judecată în fața instanțelor interne și în fața Curții. El prezintă că dovada copii ale chitanțelor ce atestă plata onorariului de avocat, în suma de 5.300.000 lei românești (ROL), și cele ale expertizei realizate pentru evaluarea valorii terenului, reprezentând 15.000.000 lei (ROL).

75. Guvernul nu se opune rambursării cheltuielilor de judecată ocazionate de procedurile în fața instanțelor interne și în fața Curții, cu condiția să fie justificate, reale, necesare și rezonabile.

76. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată decât în măsura în care a fost stabilit caracterul real, necesitatea și caracterul rezonabil al valorii lor. În cazul în speță, ținând cont de elementele aflate la dispoziția sa și de criteriile menționate anterior, Curtea consideră rezonabilă suma de 640 euro cu titlu de cheltuieli de judecată ocazionate de procedurile naționale și de cele în fața Curții și o acordă reclamantului.

C.Dobânzi moratorii

77. Curtea consideră necesar să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga 3 puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, IN UNANIMITATE,

1. hotărăște că s-a încălcat art. 6 alin. 1 din Convenție;

2. hotărăște că s-a încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1;

3. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să execute Hotărârea din 25 septembrie 1997 a Tribunalului București în termen de 3 luni de la data la care hotărârea va deveni definitivă, în conformitate cu art. 44 alin. 2 al Convenției; că, în caz contrar, statul pârât va trebui să plătească reclamantului, în termen de 3 luni de la data la care hotărârea va deveni definitivă, în conformitate cu art. 44 alin. 2 al Convenției, suma de 120.000 euro (o sută douăzeci de mii de euro); ca, în orice caz, statul pârât trebuie să plătească reclamantului 4.000 euro (patru mii de euro) cu titlu de prejudiciu moral și 640 euro (șase sute patruzeci de euro) pentru cheltuieli de judecată, plus orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit, convertită în lei românești la cursul de schimb aplicabil la data plății;

b) că, începând de la expirarea respectivului termen și până la efectuarea plății, aceste sume se vor majora cu o dobândă simplă la o rată egală cu cea a facilității de credit marginal a Băncii Centrale Europene aplicabile în aceasta perioadă, majorată cu un procent de 3 puncte;

4. respinge restul cererii de satisfacție echitabilă.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la data de 15 iunie 2006 în conformitate cu art. 77 alin. 2 și 3 din Regulament.

Bostjan M. Zupancic,

președinte

Vincent Berger,

grefer